

ALYTAUS APYLINKĖS TEISMAS

NUTARTIS

2025 m. rugpjūčio 6 d.
Alytus

Alytaus apylinkės teismo Alytaus rūmų teisėja Lina Navickytė,
sekretoriaujant Eglei Bubėnienei,
dalyvaujant pareiškėjos A. Š. atstovui Juliui Paškevičiui,

viešame teismo posėdyje žodinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal pareiškėjos A. Š. pareiškimą dėl palikimo priėmimo termino atnaujinimo, dalyvaujant suinteresuotiems asmenims R. Š. ir Lietuvos valstybei, atstovaujamai valstybės įmonės Turto banko ir Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos.

Teismas

n u s t a t ė :

1. pareiškėja A. Š. kreipėsi į teismą su pareiškimu, prašydama atnaujinti įstatyme nustatytą terminą palikimui, atsiradusiam po R. Š., asmens kodas (*neskelbtina*), mirusio 2015 m. vasario 25 d., mirties, priimti. Pareiškėja nurodė, kad ji yra palikėjo R. Š. dukra, tačiau su palikėju nebendravo nuo 2005 metų iki pat jo mirties. 2007 m. pareiškėja išvyko į Nyderlandų Karalystę, kur gyvena iki šiol. 2025 m. vasario mėnesį gavusi žinią apie močiutės O. Š. mirtį, pareiškėja kreipėsi į Prienų raj. 3-iają notarų biurą dėl palikimo priėmimo ir tuomet sužinojo, kad turi teisę paveldėti ne tik močiutės, bet ir savo tėvo R. Š. turtą. Taigi, palikimo priėmimo terminą pareiškėja praleido dėl objektyvios priežasties – dėl nutrūkusių santykių su palikėju ji nežinojo apie jo mirtį, apie tai sužinojo tik 2025 m. vasario mėn. Pareiškėja nurodė, kad palikėjo pirmos eilės įstatyminės įpėdinės yra pareiškėja ir suinteresuotas asmuo R. Š., kuri taip pat nepalaikė santykių su palikėju ir dėl palikimo priėmimo į notarą nesikreipė. Pareiškėjos teigimu, apskritai niekas iš įstatyminių įpėdinių nesikreipė į notarą dėl palikimo priėmimo po palikėjo mirties, tai rodo, kad atnaujinus palikimo priėmimo terminą nebus pažeisti kitų įpėdinių interesai.
2. Suinteresuoto asmens Lietuvos valstybės atstovė Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos pateikė atsiliepimą į pareiškimą, kuriame nurodė, kad Nacionalinė žemės tarnyba nesikreipė į notarą dėl palikėjo turto paveldėjimo valstybės vardu, taip pat neturi duomenų, kurie galėtų patvirtinti ar paneigti pareiškimе nurodytas aplinkybes, turinčias reikšmės sprendžiant dėl termino palikimui priimti atnaujinimo. Atsižvelgiant į tai, prašė sprendimą priimti vadovaujantis protingumo, sąžiningumo ir teisingumo principais, visapusiškai įvertinus bylos aplinkybes bei įrodymus.

3. Suinteresuoto asmens Lietuvos valstybės atstovė valstybės įmonė Turto bankas nurodė, kad ji nėra gavusi pranešimo dėl palikėjo R. Š. palikimo perėjimo valstybei; nurodė, kad neprieštaraus prašymo patenkinimui, jei teismas, visapusiškai išnagrinėjęs byloje esančius įrodymus, įsitikins, kad yra pagrindas atnaujinti įstatymo nustatytą terminą R. Š. palikimui priimti. Prašė nagrinėti bylą teismo nuožiūra, valstybės įmonei Turto bankui nedalyvaujant.
4. Suinteresuotas asmuo R. Š. atsiliepime į pareiškimą nurodė, kad su pareiškėjos pareikštu prašymu sutinka.
5. Teismo posėdžio metu pareiškėjos atstovas Julius Paškevičius prašymą atnaujinti terminą palikimui priimti palaikė. Pareiškėjos atstovas nurodė, kad dėl susiklosčiusių šeimyninių aplinkybių pareiškėja su savo tėvu R. Š. nebendravo nuo 2005 metų, o 2007 metais apskritai išvyko iš Lietuvos. Apie tėvo mirtį ji sužinojo iš notarės, į kurią kreipėsi dėl močiutės O. Š. palikimo priėmimo, kai tėvo brolis A. Š. pranešė jai apie močiutės mirtį. Pareiškėjos atstovas pažymėjo, kad po pareiškėjos močiutės O. Š. mirties notarė, vedanti paveldėjimo bylą, įpareigojo dėl palikimo priėmimo besikreipusius asmenis informuoti R. Š. (O. Š. sūnaus) įstatyminius įpėdinius, kad jie turi teisę priimti O. Š. palikimą atstovavimo teise. Vykdydamas notarės įpareigojimą pareiškėjos tėvo brolis pranešė pareiškėjai apie močiutės mirtį, o iš notarės pareiškėja sužinojo ir apie tėvo mirtį bei teisę priimti jo palikimą. Pareiškėjos atstovas paaiškino, kad R. Š. su savo vaikais nebendravo, jų neišlaikė. Taigi, asmeninio pobūdžio aplinkybės nulėmė tai, kad pareiškėja praleido terminą palikimui priimti. Manytina, kad tėvo giminaičiai sąmoningai apie tėvo mirtį jai nepranešė. Kai tik sužinojo apie savo turimą paveldėjimo teisę, pareiškėja nedelsdama ėmėsi veiksmų šiai teisei įgyvendinti.
6. Suinteresuoto asmens Lietuvos Respublikos atstovai ir suinteresuotas asmuo R. Š. į teismo posėdį neatvyko, prašė bylą nagrinėti jiems nedalyvaujant. Atsižvelgiant į tai ir pareiškėjos atstovui neprieštaraujant, byla išnagrinėta suinteresuotiems asmenims nedalyvaujant.

Teismas

k o n s t a t u o j a :

pareiškimas tenkintinas.

7. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 5.50 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad įpėdinis laikomas priėmusiu palikimą, kai jis faktiškai pradėjo paveldimą turtą valdyti arba kai padavė palikimo atsiradimo vietos notarui pareiškimą apie palikimo priėmimą. Šie veiksmai turi būti atliekami per tris mėnesius nuo palikimo atsiradimo dienos (CK 5.50 straipsnio 3 dalis), tačiau šis terminas nėra naikinamasis. Teismas gali praleistą terminą pratęsti (atnaujinti), jeigu pripažįsta, kad terminas yra praleistas dėl svarbių priežasčių (CK 5.57 straipsnio 1 dalis).
8. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra išaiškinęs, kad teismas, nagrinėjantis įpėdinio prašymą pratęsti terminą palikimui priimti, turi: pirma, nustatyti, ar egzistavo pareiškėjo nurodytos aplinkybės, kuriomis jis remiasi kaip svarbiomis priežastimis, sutrukdžiusiomis priimti palikimą; antra, konstatavęs, kad atitinkamos aplinkybės buvo, teismas turi vertinti, ar jos yra svarbios pateisinti termino praleidimą; trečia, teismas turi išsiaiškinti palikimą priėmusių įpėdinių ar kitų suinteresuotų asmenų poziciją dėl termino pratęsimo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. birželio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-295/2011). Klausimą, ar konkrečios termino palikimui priimti praleidimo priežastys pripažintinos svarbiomis, ar jos yra pagrindas terminą pratęsti, teismai turi spręsti atsižvelgdami į terminų, nustatytų palikimui priimti, paskirtį, teisinius padarinius, konkrečias bylos aplinkybes, byloje dalyvaujančių šalių elgesį, asmens, prašančio pratęsti terminą, teisinį statusą, pareiškėjo elgesį bei kitas reikšmingas aplinkybes, taip pat į protingumo, sąžiningumo bei teisingumo kriterijus (CK 1.5

straipsnis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-191/2012).

9. Nagrinėjamu atveju nustatyta, kad pareiškėjos tėvas R. Š. mirė 2015 m. vasario 25 d. Iš Gyventojų registro 2025 m. kovo 17 d. pažymos apie asmens duomenis Nr. GR.3A-2843 nustatyta, kad R. Š. mirė ištuokoje, jo tėvas S. K. Š. mirė 2004 m. vasario 18 d., o motina O. Š. mirė 2024 m. sausio 2 d. R. Š. turėjo du vaikus – A. Š. (pareiškėją), gimusią (*neskelbtina*), ir R. Š. (suinteresuotą asmenį), gimusią (*neskelbtina*). Taigi, pareiškėja ir suinteresuotas asmuo R. Š. yra pirmos eilės R. Š. įpėdinės pagal įstatymą (CK 5.11 straipsnio 1 dalies 1 punktas), kitų tos pačios eilės įpėdinių pagal įstatymą nėra.
10. Iš byloje pateiktų įrodymų ir Testamentų registro duomenų taip pat nustatyta, kad R. Š. 2004 m. gegužės 6 d. priėmė savo tėvo S. K. Š. palikimą, paduodamas pareiškimą palikimo atsiradimo vietos notarui. Testamentų registre nėra įregistruotų palikėjo R. Š. sudarytų testamentų, taip pat jo palikimo priėmimo ar palikimo atsisakymo faktų.
11. Paskutinė trijų mėnesių termino palikėjo R. Š. palikimui priimti diena buvo 2015 m. gegužės 25 d. Pareiškėja pareiškimą dėl termino palikimui priimti atnaujinimo teismui padavė 2025 m. balandžio 9 d., taigi terminas palikimui priimti yra praleistas beveik dešimt metų. Pareiškėja nurodo, kad ji nuo 2007 metų gyvena Nyderlandų Karalystėje, su tėvu santykių nepalaikė ir apie jo mirtį sužinojo tik tada, kai kreipėsi į notarą po močiutės (tėvo mamos) O. Š. mirties. Iš pareiškėjos 2025 m. vasario 10 d. rašyto el. laiško matyti, kad ji kreipėsi į Prienų rajono 3-iojo notarų biuro notarę Astą Banienę, teiraudamasi dėl to, kokių veiksmų turėtų imtis dėl O. Š. palikimo priėmimo. 2025 m. vasario 24 d. notarė Asta Banienė elektroniniu laišku pareiškėją informavo, kad ji, kaip dukra, yra pirmos eilės įpėdinė, turinti teisę paveldėti R. Š. palikimą, taip pat paaiškino, kad pareiškėja turėtų kreiptis į teismą dėl termino palikimui priimti atnaujinimo arba dėl juridinio fakto, kad ji palikimą priėmė faktiškai pradėjusi turtą valdyti, nustatymo. Duomenų, kad apie R. Š. palikimo atsiradimą palikėja būtų turėjusi ir/ar galėjusi sužinoti anksčiau, byloje nėra. Pareiškėjos nurodytą aplinkybę, kad nuo 2007 metų ji gyvena ne Lietuvoje, patvirtina pateiktas išrašas iš Nyderlandų Karalystės portalą „My government“, iš kurio matyti, kad pareiškėjai 2007 m. gruodžio 27 d. išduotas leidimas gyventi Nyderlandų Karalystėje.
12. Teismo posėdžio metu pareiškėjos atstovas paaiškino, kad pareiškėja su savo tėvu nuo 2005 metų visiškai nebendravo, santykių su tėvu nepalaikė ir kita palikėjo dukra R. Š., be to, suinteresuotas asmuo R. Š. nėra tikra pareiškėjos sesuo, jų motinos yra skirtingos, jos tarpusavyje taip pat nebendravo. Tėvas R. Š. vaikų neišlaikė, santykiai su juo buvo nutrūkę. Pareiškėjos atstovo teigimu, apie močiutės O. Š. mirtį pareiškėja sužinojo tik todėl, kad notarė, tvarkanti O. Š. paveldėjimo bylą, įpareigojo O. Š. įpėdinius apie jos mirtį pranešti pareiškėjai. Šias aplinkybes patvirtina prie pareiškimo pridėti susirašinėjimo su Prienų rajono 3-uoju notarų biuru duomenys. Įrodymų, kurie paneigtų pareiškėjos pateiktus duomenis, byloje nėra.
13. Teismas, vertindamas termino praleidimo priežasčių svarbumą, pripažįsta, kad aplinkybė, jog pareiškėja jau beveik aštuoniolika metų gyvena kitoje valstybėje, su savo tėvu R. Š. ir giminaičiais iš tėvo pusės jokių santykių nepalaikė nuo 2005 metų, galėjo apsunkinti pareiškėjos teisių įgyvendinimą. Pareiškėja nurodo, kad ji nedelsdama ėmėsi veiksmų savo teisėms į palikimą įgyvendinti, kai tik sužinojo apie savo tėvo mirtį ir apie tai, kad terminas palikimui priimti yra praleistas. Iš byloje pateiktų duomenų darytina išvada, kad pareiškėja apie tėvo mirtį sužinojo 2025 m. vasario 24 d. gavusi notarės pranešimą. Pareiškimas teismui dėl termino palikimui priimti atnaujinimo paduotas 2025 m. balandžio 9 d. Įvertinus tai, kad pareiškėja gyvena užsienyje, toks terminas nelaikytinas pernelyg ilgu ir leidžia daryti išvadą, kad pareiškėja be nepagrįsto delsimo ėmėsi veiksmų savo teisėms įgyvendinti. Nurodytos aplinkybės ir byloje esantys duomenys sudaro pagrindą konstatuoti, kad pareiškėja dėl svarbių priežasčių praleido įstatymo nustatytą trijų mėnesių terminą kreiptis dėl palikimo priėmimo. Byloje nėra duomenų, kurie leistų teigti, kad pareiškėja elgėsi nerūpestingai ir aplaidžiai,

nesirūpino savo teisių įgyvendinimu. Priešingai, bylos duomenys patvirtina, kad sužinojusi apie praleistą terminą ji nedelsdama ėmėsi veiksmų savo teisėms įgyvendinti (kreipėsi į advokato padėjėją Lietuvoje), elgėsi rūpestingai ir sąžiningai, todėl, teismo vertinimu, pripažintina, kad pareiškėja trijų mėnesių terminą palikimui priimti praleido dėl svarbių priežasčių, ir tai sudaro pagrindą šį terminą atnaujinti (CK 5.57 straipsnio 1 dalis).

14. Ginčo dėl teisės paveldėti šioje byloje nekilo, suinteresuoti asmenys R. Š. ir Lietuvos Respublika, atstovaujama Nacionalinės žemės tarnybos ir valstybės įmonės Turto banko, neprieštarauja termino palikimui priimti atnaujinimui, todėl įstatymo nustatyto termino palikimui priimti atnaujinimas nepažeis teisinių santykių stabilumo. CK 5.57 straipsnio pagrindu pareiškėjos pareiškimą patenkinus, terminas palikimui priimti pratęstinas trims mėnesiams.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 290–291, 443, 578 straipsniais, teismas

n u t a r i a :

pareiškimą tenkinti.

Atnaujinti pareiškėjai A. Š. (asmens kodas (*neskelbtina*)) praleistą terminą jos tėvo R. Š. (asmens kodas (*neskelbtina*)), mirusio 2015 m. vasario 25 d., palikimui priimti.

Išaiškinti pareiškėjai, kad ji turi per tris mėnesius nuo šios nutarties įsiteisėjimo dienos kreiptis dėl palikimo priėmimo į notarą.

Nutartis per 7 (septynias) dienas nuo jos priėmimo dienos gali būti skundžiama atskiruoju skundu Kauno apygardos teismui per Alytaus apylinkės teismo Alytaus rūmus.

Teisėja

Lina Navickytė